

Tanárként, mérnökként, ügynökként keresik a mindennapi betevőt a festők

MEG LEHET-E ÉLNI A MŰVÉSZETBŐL?

Hét évtizede adománygyűjtő akciókat szerveztek a szegedi képzőművészek javára. Ma néhány alkotó megél festményei, szobrai eladásából, ám a megyei képzőművészek zöme polgári foglalkozást űz, például tanításból, ügynökségekben tudja előteremteni a mindennapi megélhetéshez szükséges anyagiakat.

ÚJSÁSZI ILONA

- A művészet: küzdelem - mióta világ a világ. A művészettörténet igazolja: a legismertebb és legnevesebb festők zöme számára is harc volt az élet, többek között a mindennapi betevőért. Soha nem nyilatkoztam arról, milyen anyagi gondokkal küszködik egy képzőművész. Most sem teszem - utalta Pataki Ferenc a magánszférába azt a kérdést, amit lapunk hetven évvel ezelőtt is feszegetett: miből él ma egy festőművész.

- Én sem véletlenül tanítok - mosolyodik el a szakállas kérdés hallatán Arany Sándor. A Szegedi Tudomány-

A legnevesebb festők számára is harc az élet a mindennapi betevőért.

Pataki Ferenc

egyetem Juhász Gyula Pedagógusképző Kara Rajz-Művészettörténet Tanárszékét vezető főiskolai docens számtalan fórumon képviseli a képzőművészeket: a Csongrádi Művésztelep egyik alapítójaként, a Nemzetközi Plein Air Művésztelep vezetőjeként, a Szög-Art Művészeti Egyesület elnökeként is mondja: csak kevesek számára nyújt megélhetést a művészet. Nevek említése nélkül azt hangsúlyozza: a festőművészek helyzete különösen nehéz, mert a rendszerváltás előtti időszak egyes tárlatait követő „millió vásárlá-

MENNYI AZ ANNYI? Nem szívesen beszéltek a műveik áráról az alkotók. Stéhlik János elárulta: egy-egy festménye árának megállapításakor a külföldi útjain felkeresett galériákban látottak jelentik a kiindulópontot, de persze a méret is számít. Ha mindenáron számszerűsíteni kell, akkor a húszszázévtől a két-háromszázévtérig tart a skála.

sok” kora lejárt, de az akkoriban szokásos freskóké, s a „házaságkötő-teremnyi” megrendelések is. Ugyanakkor a szobrászművészek még mindig számíthatnak az állami és egyéb ünnepekhez kötődő, köztéri alkotásokra ösztönző pályázatokra. - A festő szinte magának fest, s ha valakinek véletlenül megtetszik, hát megveszi a művet. Ugyanakkor e pályán is akadnak olyan szerencsések, akik vagy magukat menedzselik jól, vagy rájuk bukkanak olyan mecénások, akik nem sajnálják a pénzt annak a művésznek a reklámozására, akiben fantáziát látnak.

- Szabadúszó vagyok már évek óta, újabban nyugdíjasként is - rögzíti a csongrádi származású Stéhlik János. A Szegeden élő - saját megfogalmazása szerint „realista” - festőművész barátjával, a már elhunyt Csikós Andrásal együtt bejárta a fél világot, így nemzetközi tárlatokkal és vevőkörrel is büszkélkedhet: tájképei és csend-

A tájképeket festő Stéhlik János évek óta szabadúszó

FOTÓ: KARNOK CSABA

életei, portréi még Japánban is eljutottak. - A műkereskedés megszűnt: míg korábban évente hatszor-nyolcszor is kerestek, addig manapság jó, ha kétszer-háromszor kopogtatnak olyan ügynökök, akik képzőművészeti alkotások értékesítéséből élnek. Ez azért nem éri már olyan érzékenyen, mert eljutottam oda, hogy magánemberek jelentkeznek, hogy vásárolnának tőlem, különösen az évi két-három alkalommal rendezett tárlataimat követően. A jövedelem azonban a korábbiaknak csak háromnegyede.

- Újraértelmezem, vagyis részekre bontom, majd újraépítem a táj- vagy építészeti élményeket. A fém és a kő az a két anyag, amivel foglalkozom a plasztikáimban. Ilyenkor, télen a belvárosi lakásunk egyik szobájában kialakított műteremben a papír- és finommunkáé a terep, míg téltől tavaszig a gyáláreti kiskertünkben jöhet a flex és az anyag „hangosabb” megmunkálása - fogalmazza meg dióhéjban módszerének lényegét Sejben Lajos, a festőművészként és szobrászként is neves alkotó. - Örülök, hogy mérnökként dolgozom egy szerszámmarketinggel foglalkozó vállalkozás alkalmazottjaként, mert ez tesz szabaddá. Egyrészt ilyenkor, illetve a nyári utazásokkal és alkotótáborok idején feltöltődöm, nem egy műterembe zárva élem az életem, másrészt nem kell az anyagiakra, a születő műeladhatóságára gondolnom, mikor a

Vásárhelyi példák

Huszonegy festő-, tizenkét szobrász- és három keramikumművész is dolgozik Vásárhelyen, mely így a Dél-Alföld egyik kulturális fővárosának számít. Hogy hányan élnek meg csak a művészetből, azt nem tudjuk. Zoltai Attila (képünkön) tíz éve hagyott fel a tanítással, azóta a festészetből él. - Nem merült fel bennem, meg lehet-e élni ebből vagy sem, amikor a tanítást a festészet miatt abbahagytam. Amikor leülök dolgozni, azt csinálom, amit szeretek, festés közben nem arra gondolok, hogy vajon el tudom-e majd adni a képet. Nagyon nehéz alkotóművészként megélni, mert ezt a fajta tevékenységet a gazdaság termelőtevékenységként szeretné felfogni, pedig nem az. A festőnek nem lehet megmondani, mikor és milyen gyorsasággal dolgozzon. Nem tervezhető, hogy az alkotásból az ember hogyan tud megélni. Nincs fix jövedelem, ha az ember az egyik hónapban több képet ad el, akkor fényesebben él, ha kevesebbet, akkor szerényebben. Tuza László keramikumművész viszont civil foglalkozást űz, pedagógusként dolgozik. - 25 évig dolgoztam az Alföldi Porcelángyár művészeti vezetőjeként, majd mikor azt privatizálták, a szegedi Tömörkény-gimnáziumba mentem, s ott tanítok ma is. Ez alapozta meg egzisztenciámat. Nem vagyok az az alkotó, aki a közlésének kielégítésével foglalkozna. Az ugyanis a giccs határát súrolja. De a tömegtermelésre sem vagyok hajlandó, pedig csak ezekből gazdagodhattam volna meg. Ez azonban nem az én világom.

fenmaradó időm legjavában az alkotással, most épp az Erőddel és a Kettős toronnyal foglalkozhatom. A műveimet kedvelők így is megtalálják - vagy a tárlatokon, vagy az internetes honlapomon. A modern kor embere is csak úgy boldogul, ha „több lábón áll”.

SZÍNEK ÉS FORMÁK. Az artportal.hu szerint Arany Sándort foglalkoztatja - többek között - a fotográfia, illetve annak festői transzponálási lehetősége; a 90-es évektől viszont kifejezetten kolorista, erős kontúrokkal tagolt, déli tájakat fest. Pataki Ferencről olyan nyugtalan, kísérletező alkotóként írnak, mint aki egyaránt otthonosan mozog a különféle festészeti technikákban és a legkorszerűbb grafikai eljárásokban „a 80-as évektől oldott, lírai víziók kerültek ki műterméből, melyek egy kozmikus léptékű, személyes mitológia megteremtéséről tanúskodnak”. Stéhlik János „természetelvű, realista tájképeket és figurákat fest; mágikus anyag- és tárgyszerűség kifejezésére törekszik, alkalmanként mozgalmas, expresszív hatású képeket is alkot”. Sejben Lajos „a 90-es évektől érzéki finomságú papírnyomatokat is készít; műveiben éppúgy felhasználja a hagyományos kollázstechnikát, mint a legkülönfélébb növényi elemek szerves beépítését; miközben az utóbbi évtizedekben szobrászi alkotómunkát is végez”. Tuza László „használati tárgyak tervezésével foglalkozik: megvalósult szanitertervei, porcelánból készült fürdőszobai használati tárgyai nagy közönségsiker arattak”. Zoltai Attila „festészeti munkáit a hódmezővásárhelyi realista hagyományokból táplálkozó, régi értékeket újszerű átfogalmazásban ábrázoló képi világ jellemzi; technikában és témában is sokrétű művészetében igyekszik mindent kipróbálni”.

Mérnök, szerszámok eladásából él, szabadidejében készíti festményeit és kiplasztikáit Sejben Lajos

FOTÓ: MISKOLCZI RÓBERT